

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงพัฒนาทุกด้านโดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันถือกันว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ และในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจะรุดหน้าไปด้วยดีนั้น ย่อมต้องอาศัยคนที่มีคุณภาพดีเป็นพื้นฐานเบื้องต้น ปัจจัยที่จะช่วยให้คนมีคุณภาพดีนั้นก็ คือ การศึกษา (ก่อ สวัสดิพานิชย์, 2521) การศึกษาช่วยฝึกอบรมให้บุคคลรู้จัก ขวนขวายหาประสบการณ์อันเกิดประโยชน์มีสติปัญญา มีการตัดสินใจ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีคุณธรรม มีศีลธรรมสามารถปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับกาลเทศะมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงาน ดังนั้น การศึกษาจึงมีส่วนสำคัญยิ่งในการเสริมสร้าง คุณภาพของบุคคลให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ อันเป็นการพัฒนากำลังคน ให้มีประสิทธิภาพตามความต้องการของประเทศ การศึกษาจะทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ต้องอาศัยครูอาจารย์เป็นสื่อกลาง เพราะครูอาจารย์เป็นตัวจักรสำคัญต่อการจัดระบบ และการดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย ครูอาจารย์เป็นผู้อบรมสั่งสอนบุตรกลุณธิดาให้ได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและเป็นพลเมืองดีของชาติ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเตรียม และสร้างครูอาจารย์ ให้มีความรู้ความสามารถทั้งในด้านการสอน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และการมุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษานั้นครูอาจารย์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง ซึ่งนับได้ว่าบทบาทของครูอาจารย์เป็นบทบาทหัวใจสำคัญของประเทศชาติทีเดียว กล่าวคือเป็นบทบาทความสำคัญในฐานะเป็นหัวใจของการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพของประชากรของประเทศ ด้วยบทบาทสำคัญของครูอาจารย์ที่มีต่อการจัดการศึกษา คุณภาพของครูอาจารย์ จึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา การที่นักเรียนจะมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์และหลักการที่ตั้งไว้มากนักน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆหลายประการแต่องค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือประสิทธิภาพการสอนของครูเพราะการเรียนการสอนเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน ซึ่งต้องคำนึงถึงความเหมาะสม บรรยากาศ เทคนิคและองค์ประกอบทั้งหลายที่

มาช่วยให้เกิดการเรียนรู้ อย่างสมบูรณ์ที่สุดหลักสูตรแม่บทอาจจะเขียนไว้เลศหรือเพียงไรก็ตามถ้าครูอาจารย์สอนไม่เป็นไม่รู้จักวิธีสอนนักเรียนจะรู้สึกเบื่อหน่ายและไม่เกิดการเรียนรู้แต่อย่างไร (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ , 2521)

การที่ครูสอนได้อย่างมีคุณภาพนั้น เราจะพิจารณาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นต้อง พิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของครู และสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับครูจึงจะทำให้การ พิจารณาประสิทธิภาพการสอนของครูอาจารย์ได้อย่างครอบคลุมจากทฤษฎีและแนวคิดทางสังคมศาสตร์ ถือว่าพฤติกรรมของมนุษย์มาจากเหตุ พหุคูณ (Multi Causal) กล่าวคือมีสิ่งกำหนดหลายอย่าง ถ้าเราสามารถรู้เรื่องสิ่งที่กำหนดหรือตัวแปรต่างๆที่เกี่ยวข้องได้ทั้งหมด เราสามารถตั้งกฎ (Law) ได้อย่างแน่นอนและสามารถจะนำไปใช้ในการทำนายพฤติกรรมล่วงหน้าได้ทุกวงการที่เกี่ยวกับการศึกษาของประเทศกำลังให้ความสนใจปัญหาทางด้านคุณภาพ และประสิทธิภาพของครูมากและถือว่าปัญหาทาง ด้านนี้เป็นปัญหาสำคัญของวงการการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคตบทบาทของครูโดยเฉพาะครูที่สอนระดับ มัธยมศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาซึ่งรวมไปถึงคุณภาพของนักเรียน คุณภาพของนักเรียนซึ่งถือได้ว่าเสมือนผู้ออกแบบและเป็นเป้าหมายแบบพิมพ์ หรือเป็นกระจก เงามที่สะท้อนให้เห็น ถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา เพื่อเป็นสิ่งที่จะนำมาเป็นข้อมูล ในการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพและ ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น

คุรุสภาในฐานะเป็นสถาบันวิชาชีพครู และเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการตามความใน มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติครูพุทธศักราช 2488ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูไว้ 3 หมวด คือ (เลขาธิการคุรุสภา , 2533)

หมวดที่ 1 รอบรู้สอนดี

หมวดที่ 2 มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ

หมวดที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนา

เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และเพื่อเป็นการแสดงเจตนารมณ์ในการส่งเสริมให้มีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา และโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโดยกำหนดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะวิชาชีพแก่ผู้บริหาร ครูอาจารย์ และบุคลากรในโรงเรียนอีกด้วย

ในฐานะผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้บริหารในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา และเป็น

สมาชิกของคุรุสภาคนหนึ่งมีความตระหนักดีว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เป็นบรรทัดฐานของการสอน การมีคุณธรรมมีจริยธรรม และการพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมที่ครูอาจารย์ทุกคนต้องให้ความสนใจและปฏิบัติ

เพื่อเป็นหลักประกันว่า ครู คือผู้ที่ชี้แนะทาง ความคิด ความรู้ การปฏิบัติ แก่นักเรียนได้อย่างถูกต้องมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับหลังจากการพัฒนาในรูปแบบต่างๆตามแผนพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์แล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยนี้ ไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ไปใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของบุคลากรและเป็นแนวทางในการส่งเสริม และ พัฒนาครูให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของคุรุสภาและเป็นที่ยอมรับของสังคมมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาและครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
- 2) เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารหัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

เพื่อเป็นข้อเสนอแนะ (Information) ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารระดับสูงในจังหวัดและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางพิจารณาปรับปรุงการปฏิบัติตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1) ศึกษาระดับความสำคัญในการรับรู้ และประเมินการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาในเรื่อง

- (1) ทมวครอบรู้สอนดี
- (2) ทมวคมีคุณธรรมและจรรยาบรรณ
- (3) ทมวคมุ่งมั่นพัฒนา

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มี 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2536

3) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

- (1) ตัวแปรอิสระได้แก่สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็น
 - ก. ผู้บริหาร
 - ข. หัวหน้าหมวดวิชา
 - ค. ครูอาจารย์ผู้สอน

(2) ตัวแปรตาม ได้แก่ระดับความสำคัญในการรับรู้และระดับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ในเรื่อง

- ก. ทมวครอบรู้สอนดี
- ข. ทมวคมีคุณธรรมและจรรยาบรรณ
- ค. ทมวคมุ่งมั่นพัฒนา

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 36 โรงเรียน

2) ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ปฏิบัติ

หน้าที่ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และ ผู้อำนวยการโรงเรียน ปีการศึกษา 2536

3) หัวหน้าหมวดวิชาหมายถึง ครูอาจารย์ที่โรงเรียนแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาตามระเบียบของกรมสามัญศึกษาว่าด้วยการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาและรองหัวหน้าหมวดวิชาพุทธศักราช 2522 คือ

- ก. หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย
- ข. หัวหน้าหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ 1 (ภาษาอังกฤษ)
- ค. หัวหน้าหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ 2
- ง. หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา
- จ. หัวหน้าหมวดวิชาวิทยาศาสตร์
- ฉ. หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์
- ช. หัวหน้าหมวดวิชาพลานามัย
- ซ. หัวหน้าหมวดวิชาศิลปปฏิบัติ (เกษตรกรรม, คหกรรม, อุตสาหกรรม, ศิลปกรรม, ศิลปหัตถกรรม)
- ณ. หัวหน้าหมวดวิชาธุรกิจศิลป์

4) ครูอาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนรายวิชาต่างๆทั้งวิชาชีพและวิชาสามัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ในปีการศึกษา 2536

5) ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อหรือความรู้สึกเฉพาะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคำถามในแบบสอบถามซึ่งไม่เป็นการผิดหรือถูกแต่เป็นแนวทางที่เห็นว่าได้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด อย่างใดอย่างหนึ่ง

6) เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูหมายถึง เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาซึ่งประกอบด้วย

(1) หมวครอบรู้สอนดี ได้แก่ ด้านความรู้และความสามารถในการวิชา วิชาชีพครู ด้านสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านรอบรู้สถานการณ์บ้านเมืองและความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

(2) หมวคมีคุณธรรมและจรรยาบรรณ ได้แก่ด้านความเมตตากรุณา ด้านความยุติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านมีวินัย ด้านความขยัน ด้านความอดทน ด้านความประหยัดด้านความรักและศรัทธาในอาชีพครูและด้านความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและดำรงชีวิต

(3) หมวคมุ่งมั่นพัฒนา ได้แก่ด้านการพัฒนาตนเองและการพัฒนาชุมชน